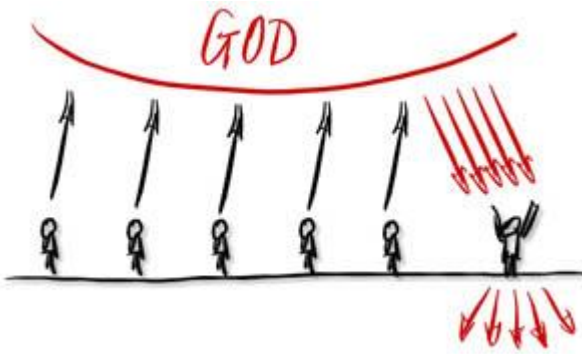

14 november 2021

DE VOORBEDEN

Romeinen 15, vers 30 t/m 33

Kolossenzen 4, vers 12 en 13

1 Timotheus 2, vers 1 t/m 4

In deze preek denken wij na over het 'voorbede doen', iets wat elke dienst richting het einde van de dienst plaatsvindt: wij bidden dan voor elkaar, voor de kerk en voor de wereld om ons heen. In heel veel brieven van Paulus komen wij dit bidden-voor-elkaar tegen. Paulus dankt aan het begin van een brief voor de gebeden die er voor hem en voor zijn werk zijn gedaan. Of Paulus vraagt heel vaak aan het einde van zijn brief om voorbede voor hem en voor zijn werk. Of Paulus laat een voorbeeld zien van iemand die voorbede doet. Epafraas, een collega van Paulus was zo'n iemand die met hart en ziel al biddend op de christelijke gemeenten betrokken was. En in Efeze 6 (dat is een van die teksten die ik niet heb opgegeven) kom je het 'bidden voor elkaar' tegen nadat Paulus in deze brief iets had uitgelegd over de geestelijke wapenrusting. Paulus noemt in dat hoofdstuk allemaal dingen op die belangrijk waren om sterk te kunnen staan in het geloof, allemaal wapens: uw middel omgord met de waarheid, het borstharnas van de gerechtigheid, het schild van het geloof, het zwaard van de Geest, dat is Gods Woord. Maar gekleed met dat hele harnas komt het erop aan dat wij op het strijdtoneel blijven *bidden*. Paulus zegt het zo na zijn oproep om de geestelijke wapenrusting aan te doen (Efeziërs 6,18): 'terwijl u bij elke gelegenheid met alle gebed en smeking bidt in de Geest en daarin waakzaam bent met alle volharding en smeking voor alle heiligen.'

Ik denk dat het veelzeggend is dat Paulus zo vaak in zijn brieven over het bidden voor elkaar spreekt. En zeg nu zelf: het is toch een wonderlijk iets dat het christelijk geloof zich in die tijd zo bijzonder heeft verspreid... en dat er een wereldkerk is gegroeid uit die kwetsbare gemeenten van toentertijd met allemaal hun interne problemen en ruzies... en dat die christenen het toen hebben volgehouden in het Romeinse rijk en ondanks de tegenstand van de joden... Paulus zou zeggen: *ja, die voorbede dus... Al dat prachtige, wonderlijke werk van God was ingebed... in het gebed*. Alle reden dus om die voorbede in onze kerk elke dienst weer ruime aandacht te geven... en om dat bidden voor elkaar en voor Gods Koninkrijk vervolgens ook in de andere dagen van de week vol te blijven houden.

Ik werd in de voorbereiding van de preek vastgehouden door één woord uit onze Bijbellezingen en daar zullen wij in de rest van de preek daarom steeds weer bij terugkomen. Als Paulus om voorbede vraagt, dan gebruikt hij een heel specifiek woord, namelijk 'strijden'. Romeinen 15, vers 30: 'ik roep u ertoe op broeders (...) om samen met mij te *strijden* in de gebeden tot God voor mij'. En als Paulus in de brief aan de gemeente van Kolosse zijn collega en de hun bekende Epafraas noemt als voorbeeld van gebed, dan vertelt hij over die Epafraas dat hij altijd in de gebeden voor hen *strijdt*. Het gaat om strijden. Dit Griekse woord voor 'strijden' wordt gebruikt voor hoe er in de oorlog wordt gestreden – de geestelijke wapenrusting past er dus bij - maar ook heeft dat woord 'strijden' te maken met hoe er bijvoorbeeld op de atletiekbaan of het sportveld wordt gestreden. Een strijd. Inspanning. Concentratie. Het kost energie, aandacht, inzet, opoffering. Voorbede doen, dat is *strijden*.

Nou, zo heb ik de voorbeden in de kerk niet altijd ervaren. Zeker toen ik een jongere was, toen was de voorbede het moment dat je eindelijk even je ogen kon sluiten en niemand het zag dat je met je hoofd tegen de kerkbank aan zat in te dommelen. En ik zal eerlijk bekennen dat ik het nu nog steeds soms moeilijk vind om tijdens de voorbeden, als ik zelf als kerkganger in de kerk zit, mijn concentratie vast te houden. Zeker als je een beetje moe bent, of als je gedachten vol zitten met iets anders. Herkent u daar iets van? ... Maar dat staat dus eigenlijk helemaal haaks op hoe de voorbede is bedoeld! Het moment van voorbede is niet het moment om weg te zakken, in te dommelen, maar om juist het moment om als het ware te gaan staan, om de strijd aan te gaan!

Ik moet denken aan dat moment in Getsemane, toen Jezus ging bidden. Toen zag je het ook. Juist het moment, toen het erop aankwam, was er sprake van zo'n contrast: Jezus bad, vol overgave, vol strijd, in alle gebedsstrijd riep het uit... en Zijn leerlingen dutten in, konden hun ogen niet open houden. 'Waak en bidt', zo zei Jezus. En ze dutten weer in. Elke dienst weer. Zo is voorbede dus niet bedoeld. Het is een strijd. '*Strijd met mij mee*', zo verzocht Paulus met klem de gemeente, de gemeente waar hij nog eigenlijk nooit was geweest.

Maar hoe moet je dat strijden nou zien hè? Ik vond en vind dat best wel moeilijk. Zo'n oproep tot bidden, steeds maar blijven bidden..., dat is mooi..., goed om zo aan de ander te denken, hem of haar in het gebed te gedenken..., dat vooral niet te vergeten..., maar... (oneerbiedig gezegd) heeft God dat nu nodig? Verlangt God er nu naar dat u of ik honderd keer hetzelfde vraag en bid? Waarom moeten wij zo *blijven* bidden en bidden en strijden? Ik sprak laatst iemand uit onze gemeente die zo lang, maandenlang voor haar zieke familielid had gebeden..., maar uiteindelijk is dat familielid toch gestorven, op een nog heel schrijnende manier ook. 'We hebben zo veel en zo lang voor haar gebeden', zo vertelde dit gemeentelid mij. Is dan zo'n oproep 'blijven bidden hoor!' soms niet heel kaal? ... En nog een andere vraag: *waarom* eigenlijk dat strijden – met elkaar in de gebeden strijden tot God, zoals Paulus het noemt? Waarom zo'n gebedsstrijd? Als je ernstig ziek bent, moet je vechten tegen de ziekte. Dat is al een hele

strijd. Je moet soms ook strijden tegen je gevoelens die je naar beneden trekken, of tegen reacties uit de omgeving die het allemaal niet zo goed begrijpt. En zou je dan ook nog moeten strijden richting God? Maar God strijd toch juist *met* ons mee? *Dat* is toch je hoop?

'En ik roep u ertoe op, broeders, om samen met mij *te strijden* in de gebeden tot God voor mij.' Ik moet denken aan Jakob bij de Jabbok (Genesis 32). Jakob die in een nacht vol angst een Man op zich af ziet komen. En die Man gaat met hem de strijd aan. Jakob blijft volhouden en laat die Man niet zomaar gaan. 'Ik laat U niet gaan, tenzij U mij zegent!' Pas dan laat Jakob die Man los. Die Man, waarin – zo komt Jakob tot de ontdekking – God Zelf aan hem was verschenen. Een wonderlijke geschiedenis hè? Maar zo wonderlijk is eigenlijk ook het gebed. Het is eigenlijk iets heel vreemds dat ik als klein, nietig wezentje sta te roepen tot God, de allerhoogste, eeuwige God in Wiens handen heel de aarde is, heel de schepping, heel de geschiedenis... Het is iets bijzonder vreemds dat ik als klein, falend mensje die eeuwige God vast probeer te houden, zodat Hij niet van mij afkomt... Het is zo vreemd dat ik die grote, machtige God om verandering roept, terwijl ikzelf een minuscuul klein onderdeel ben van Zijn Goddelijk, ondoorgrondelijk plan met deze wereld. Het is bijzonder vreemd dat u en ik worden opgeroepen om met deze God zo te strijden... maar blijkbaar wil deze allerhoogste en allerheiligste God zo met ons in relatie staan. Wil Hij dat wij Hem diep in ons hart laten kijken. Zoals Hij ons diep in Zijn hart heeft laten kijken, toen Hij Jezus zond. En blijkbaar wil Hij dat wij de hemel bestormen met onze vragen, dat wij roepen, Hem niet loslaten tot Hij ons zegent... Waarom? Dat kan ik niet precies zeggen. Het bidden en biddend strijden blijft een mysterie. Maar toch wil ik er zoekenderwijs wel *iets* over zeggen.

Allereerst het doel van de gebedsstrijd: Paulus noemt vaak dezelfde gebedspunten noemt. Bij Paulus kom je geen riedeltje tegen hoor, dat hij elk gebed opzegt, maar al zijn ingediende gebedsverzoeken vallen allemaal onder een en hetzelfde thema, namelijk: Gods Koninkrijk dat heel de wereld moet vervullen. Het nieuwe begin dat Jezus met deze wereld heeft gemaakt en dat heel deze wereld in een ander licht zal stellen. Paulus vraagt steeds om voorbede of Gods werk in en door Paulus heen verder zal gaan.

Je ziet het in onze eerste Bijbellesing (Romeinen 15): 'ik roep u ertoe op broeder om samen met mij te strijden in de gebeden tot God voor mij, dat ik verlost mag worden van de ongehoorzamen in Judea en dat mijn dienstbetoon aan de heiligen in Jeruzalem welgevallig is.' Paulus staat op het punt om zijn collecteopbrengst naar de eerste christelijke gemeente in Jeruzalem te brengen (zie: de preek over de collecte). Paulus had een inzamelingsactie gehouden bij enkele gemeenten in Griekenland. Een inzamelingsactie, een collecte bestemd voor de gemeente in Jeruzalem die in zwaar weer verkeerde. En Paulus vraagt nu om voorbede, nu hij die collecte naar Jeruzalem zal gaan brengen: 'willen jullie ervoor bidden dat ik niet gehinderd zal worden door de joden die niets met ons als christenen te maken willen hebben'. En: 'willen jullie ervoor bidden dat de collecte goed zal worden ontvangen door de gemeente van Jeruzalem'. Je vraagt je misschien af

'waarom zou dat dan niet het geval zijn?', maar in die joods-christelijke gemeente van Jeruzalem was nog behoorlijk wat wantrouwen richting Paulus... en ook wantrouwen richting die heidense christenen die zeiden dat zij ook in de God van Israel geloofden, terwijl zij zich aan geen enkele joodse wet hielden. Paulus hoopte vurig dat die kloof tussen joden-christenen en heiden-christenen overbrugd zal worden, zal verdwijnen... Die inzamelingsactie voor joodse christenen zou hopelijk voor een doorbraak kunnen zorgen voor Gods Koninkrijk van vrede en gerechtigheid, Gods Koninkrijk waarin geen onderscheid is tussen jood en Griek, man en vrouw, slaaf en vrij mens. Dat is de achtergrond van Paulus' oproep tot voorbede in Romeinen 15. Gods werk. Gods Koninkrijk.

Maar ook in de andere brieven blijken al de gebedspunten van Paulus, zijn gebedsstrijd te concentreren op dat nieuwe begin dat Jezus heeft gemaakt en dat verkondigd moet worden. Paulus bidt om Gods veranderende werk in het leven van mensen. Hij bidt om Gods werk in gemeenten. Hij bidt dat dit Evangelie heel de wereld zal veranderen. En hij vraagt ons om mee te bidden.

Als ik zo door Paulus wordt uitgenodigd om mee te strijden, dan nodigt Paulus mij uit om het strijdtoneel te betreden, waarin het erom spant tussen God, de wereld en ons mensen. Met voorbede doen ga ik niet noemen wat ik allemaal nodig denk te hebben, maar mijn focus wordt verplaatst van mijn eigen leventje naar God, Zijn Koninkrijk, Zijn Koninkrijk dat heel deze wereld zal vervullen. Door voorbede te doen roep ik God niet om even naar beneden te komen en het hier op te lossen, maar stap ik zelf allereerst in die wereld van God en ontdek ik waar het God om gaat: Zijn Koninkrijk, Zijn heil voor deze wereld. En daar houd ik God aan, ik houd Hem aan Zijn Woord. Hoe durf ik dat? En wat voor effect heeft het? Ik weet het allemaal niet, maar zo kom ik biddende tot de kern waar het om gaat... Gods Koninkrijk. Gods nieuwe begin met deze wereld. Het Evangelie dat heel deze wereld door moet en mensenlevens verandert. Laten wij daar in onze voorbede op gericht zijn.

Dat met God strijden in het gebed, dat blijft iets raadselachtigs. Zeker als je hebt ervaren, dat het soms heel anders uitpakt, dan je bidt, verlangt en smeekt. Maar Paulus brengt met de gebedspunten die hij aandraagt om voor te strijden, ons wel tot de kern van waar het om draait bij God, waar het om draait in ons leven. Dat is één.

Het tweede wat ik mooi vind aan dat strijden met God in het gebed, is dat er wel degelijk vaak sprake is van verandering: niet altijd in de situatie, maar vaak wel bij jezelf. *Bidden verandert jezelf.*

Maar... dan moet je wel *strijden* in het gebed. Er zijn ook heel andere manieren om naar bidden te kijken. Sommigen noemen bidden 'een tot rust komen bij God.' Nu, dat is het ook wel. Je mag je zorgen van je af werpen en op God werpen, zo zegt bijvoorbeeld Petrus in een van zijn brieven. Dat geeft soms een bijzondere rust in alle onrust. Maar soms wordt het bidden op deze manier ook wel heel erg naar je eigen wellness toe vertaald, waarbij onze lieve Heer alles van je begrijpt en alles graag wil horen. Zoals die buurvrouw die maar door blijft ratelen en aan het einde van het gesprek tegen je zegt dat we toch

fijn met elkaar hebben gesproken. Paulus geeft ons een heel ander zicht op bidden, een stuk minder comfortabel. Paulus roept ons op om te *strijden!* Bidden is een worsteling! Een worsteling met God. Maar wat is nu het bijzondere van die worsteling: niet dat altijd de situatie hierdoor verandert, maar wel dat jezelf vaak verandert.

Hoe dan? Ik noem een aantal punten en misschien herkent iemand er wel een of meer van in zijn of haar gebeds-worstelingen:

Je leert in je gebedsstrijd soms geduld te hebben. Je leert je eigen tijdsbeleving te zien in het licht van Gods oneindigheid en eeuwigheid. Je leert te wachten. En te leven zonder directe antwoorden. Stil, mij ziel wees stil, en wees niet bang voor de onzekerheid van morgen'. Wat een diepe les, wat bijzonder lastig..., maar o zo belangrijk!

En met dat je moet wachten, vaak veel langer wachten dan je lief is, leer je ook los te laten. Het aan God over te geven. 'Heere, misschien beleef ik het zelf niet meer dat mijn kinderen de weg tot U zullen terugvinden... Ik kan niet anders dan stukjes getuigen en mijn handen voor hen vouwen, maar ik blijf tot U bidden... houd U hen vast en werk in hun hart..., ook als dat mijn eigen leven lang niet zichtbaar zal zijn.'

Zo in het gebed te strijden leert je geduld, leert je wachten, leert je los te laten. Het leert je ook ondanks alles te verwachten en op God gericht blijven. En je leert ook vrij te komen van je eigen plannen en verwachtingen.

Strijden in het gebed is eigenlijk heel ontdekkend. Al strijdende leer je namelijk jezelf kennen en je zwakke plekken kennen: je ongeduld, je afgeleid worden, je vastzitten aan jezelf. Wat word je in het bidden – als je daar tijd en ruimte voor maakt om daarin te strijden – aan jezelf ontdekt! Wat kom je jezelf tegen... pijnlijk, maar o zo heilzaam... Al die beschermende laagjes, die laagjes vernis, komen los en je staat daar met lege handen in al je kwetsbaarheid voor God. Dat is het prachtige resultaat.

Zo strijden in het gebed leert je ook God te laten zijn in al Zijn grootheid en ondoorgroondelijkheid. Niet ik sta in het middelpunt, ik ben maar een klein steentje van Gods grote bouwwerk. En *daar* gaat het om: Gods werk in deze wereld.

Maar... dat alles leer je niet en ontdek je niet als je gebedsleven bestaat uit een aantal schietgebedjes, of vaste lijstjes die je elke dag gedachteloos opdreunt. Nee, bidden is een strijden (waarbij je misschien nog wel de grootste strijd te strijden hebt met jezelf.) Bidden is hard werken. Hard werken, maar... *je hoeft niet alles te doen.* Dat is wel goed om tegen elkaar te zeggen. Want je hoort soms wel eens verzucht worden: je kunt wel overal voor bidden. Je moet eigenlijk overal voor bidden. En soms lijkt het bij ons voorgangers ook wel eens dat alles moet worden genoemd. Maar dat kan niet. En dat hoeft niet. Strijden vraagt om keuzen maken, je te focussen. Een soldaat die in het wilde weg schiet, die overal op schiet, die raakt waarschijnlijk niets. Of iets bij toeval misschien. Maar je hoeft niet alles te noemen in je gebedsstrijd en alles te vragen. Nee, strijden, je aan God vastklampen, vraagt om focus. God heeft het niet nodig dat alles door ons wordt benoemd en niets wordt vergeten. En God hoeft niet overal

honderd keer aan herinnerd te worden, maar Hij verlangt van ons dat wij zullen delen in de strijd.

Laat daarom in je gebed maar bepaalde mensen en bepaalde zaken van Gods Koninkrijk steeds terugkomen. En andere dingen of mensen, daar moeten anderen maar voor bidden. Als ik elke dag voor alles bid, dan zal mijn dag daardoor echt niet zoveel veranderen. 'Ik heb weer even alles genoemd in het gebed, gelukkig.' Nee. Maar als ik elke dag voor bijvoorbeeld een bepaalde persoon bid, dan zal dat er ook voor zorgen dat ik meer en meer op hem of haar betrokken raak en mijn betrokkenheid zal tonen. Of als ik steeds voor een stukje van ons gemeente-zijn bid – de jongeren, of juist de ouderen - dan zal dat ook mijn spreken daarover kleuren, dan zoek ik mogelijkheden om mij daarvoor in te zetten. Als ik bid voor bepaalde vervolgte christenen, dan zal ik meer en meer aan hen denken, misschien ook eens een kaart aan hen sturen, een donatie... en dan..., dan zal er een stukje van Gods Koninkrijk werkelijkheid worden. Zo in het gebed strijden verbindt jezelf aan anderen en geeft de Geest de ruimte om je denken en doen te vervullen. Zou Paulus daarom de broeders *door de liefde van de Geest* hebben opgeroepen om samen met hem te strijden in de gebeden?

Echt strijden vraagt dus om focussen. Paulus vroeg de gemeente te Rome niet om voor alles te bidden. Maar wel om voortdurend te bidden, vastberaden op het strijdtoneel te blijven staan.

Tenslotte kom ik nog even terug bij die onverhoorde gebeden: zo lang ergens voor gebeden en dan moeten ervaren dat je gebed onbeantwoord bleef... Dat is heftig... Maar weet je: dat gebed waartoe Paulus de gemeente van Rome opriep, bleef ook gedeeltelijk onbeantwoord. Paulus vroeg gebed om bescherming voor die ongehoorzamen (die joden die christenen haatten). Nou, hij is niet door hen vermoord inderdaad, maar hij werd wel door e joden gevangen genomen. Paulus vroeg om gebed dat hij Rome zou kunnen bezoeken, nou, dat is gebeurd, maar Paulus ging wel als gevangene naar Rome, om daar voor de rechtbank te verschijnen. Was Paulus door dat maar-gedeeltelijk-verhoorde-gebed uit het lood geslagen? 'Wat hebben al die gebeden van de gemeente dan voor zin gehad?' Misschien heeft Paulus het er best moeilijk mee gehad. Maar hij bleef steeds gericht op dat ene doel: Gods Koninkrijk. Gods werk over heel de wereld. Die redding, die vrede, dat nieuwe leven dat Christus voor ons mensen had gebracht. Want Jezus – zo wist Paulus - is voor ons de weg van bidden en strijden gegaan. Hij heeft Zichzelf al biddend voor ons overgegeven. En Zijn gebed of die beker aan Hem voorbij mocht gaan, bleef onbeantwoord... Maar doordat mocht Paulus weten dat ons biddend strijden nooit vergeefs zal zijn. Jezus riep tot een dichte hemel 'Mijn God, waarom heeft U mij verlaten?' en heeft zo alles voor ons volbracht. En daarom is die hemel nu geopend. Daarom mogen wij nu de hemel bestormen, want er is een deur opengezet. Blijf in alle teleurstellingen, onbeantwoorde vragen en raadsels van het leven toch roepen, want... *er is een God Die – dankzij Jezus - hoort.*